

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

YTTRANDE

2016-10-20 Ärendenr:
NV-05025-16Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

m.registrator@naturvardsverket.se

Naturvårdsverkets yttrande över betänkandet En klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47)**Sammanfattning*****Del A***

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag till klimatstrategi och vill särskilt framhålla vikten av att strategin fastslås så att takten i klimatarbetet kan öka ytterligare. Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag till etappmål till 2030 och 2040 och det föreslagna utsläppsmålet för inrikes transporter. Naturvårdsverket bedömer vidare att det kommer att krävas en mix av olika styrmedel för att nå dessa mål.

Naturvårdsverket instämmer i Miljömålsberedningens bedömning om fördelarna med att använda 2005 framför 1990 som basår och vill påtala vikten av att harmonisera med befintliga EU-krav.

Naturvårdsverket anser att synergier med andra miljömål kunde ha stärkts ytterligare i syfte att minimera målkonflikter. I den fortsatta beredningen av en klimatstrategi vill Naturvårdsverket framhålla vikten av att ta fram fler förslag till förbättrad styrning mot klimatsmarta alternativ gällande markanvändning och vattenverksamhet.

Naturvårdsverket avstyrker Miljömålsberedningens förslag att ge myndigheterna i uppdrag utreda behovet av ändringar i gällande regelverk för att samhällsplaneringen i ökad grad ska styra mot klimatmålen och hänvisar i stället till de styrmedelsförslag som förts fram inom ramen för den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2015.

Del B

Naturvårdsverket välkomnar Miljömålsberedningens förslag som ger goda förutsättningar för ett långsiktigt arbete med luftvårdsfrågor. Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens prioriteringar gällande utpekade områden för etappmål men vissa klimatpolitiska styrmedel behöver kompletteras med åtgärder för att minska utsläppen av luftföroreningar. Naturvårdsverket saknar etappmål, styrmedel och åtgärder inriktade på att minska luftföroreningar, framförallt av PM₁₀.

Naturvårdsverket anser att det är viktigt att skynda på utfasningen av gammal eldningsutrustning eftersom det är avgörande för att etappmålet för småskalig vedeldning ska kunna nås.

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag om riktade insatser mot länder öster om Europa med stora utsläpp och att Sverige bör fortsätta verka för att utveckla nya och skarpere internationella åtaganden inom Luftvårdskonventionen, andra internationella konventioner och samarbeten.

Naturvårdsverket menar att det är viktigt att göra en beskrivning av såväl kostnader som nyttor, och att de senare behöver utredas ytterligare när styrmedlen utformas i detalj, inte minst vad gäller hälsovinster till följd av minskade luftföroreningar när förslagen preciseras.

1. Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverkets yttrande är indelat i en del för klimatpolitiken och en del för luftvårdspolitiken.

2. Del A: strategi för en samlad och långsiktig klimatpolitik

2.1. Övergripande synpunkter

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag till klimatstrategi och vill särskilt framhålla vikten av att en klimatstrategi fastslås så att takten i klimatarbetet kan öka ytterligare. Naturvårdsverket anser vidare att det är viktigt att klimatstrategin möjliggör för att åtgärder kan genomföras i ett tidigt skede för att på så sätt kunna möta de långsiktiga målen. Naturvårdsverket är positivt till att Miljömålsberedningens förslag bygger på en vilja att gå före och statuera ett positivt internationellt exempel. Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens bedömning att det alltså finns behov av föregångare för att säkerställa att Parisavtalet under Klimatkonventionen uppfylls.

Naturvårdsverket vill även särskilt understryka betydelsen av de utgångspunkter för arbetet med att nå etappmålen och det långsiktiga målet, som Miljömålsberedningen beskriver under avsnitt 4.2.

2.2. Förslag till etappmål för utsläppsbanan mot det långsiktiga klimatmålet

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag till etappmål till 2030 och 2040 och det föreslagna utsläppsmålet för inrikes transporter och instämmer i Miljömålsberedningens bedömning att detta skapar bättre förutsättningar för en mer robust klimat- (och luftvårds-) politik.

Naturvårdsverket vill framhålla att etappmålen är viktiga för att säkerställa en begränsning av de kumulativa utsläppen. Ett utsläppsmål för transportsektorn är viktigt eftersom sektorn idag står för en stor del av Sveriges utsläpp och utsläppsminskningar i denna sektor är svåra att uppnå. Att öka takten för utsläppsminskningar i denna sektor är därför en central utmaning i klimatpolitiken.

Naturvårdsverket bedömer att det kommer att krävas särskilda insatser för att uppnå delmålet om att minska utsläppen från transportsektorn med 70 procent till 2030 jämfört med år 2010. Därmed är det särskilt angeläget att införa effektiva styrmedel skyndsamt i de tre åtgärdsområdena transporteffektivt samhälle, energieffektivare fordon och förnybara drivmedel samt att anpassa transportplaneringen. Vidare ser Naturvårdsverket att det är viktigt att poängtera att även tunga transporter på väg bör bära sina externa kostnader.

Naturvårdsverket instämmer i Miljömålsberedningens bedömning om fördelarna med att använda 2005 framför 1990 som basår, men vill påtala vikten av att harmonisera med befintliga EU-krav. Skillnader i detta avseende försvårar annars uppföljningen av etappmålen och medför en ineffektiv användning av resurser.

2.3. Centrala horisontella styrmedel och strategier

2.3.1. Krav i konsekvensanalyser

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag om att det införs bestämmelser om konsekvensanalys avseende effekter på klimatet i kommittéförordningen och förordning om konsekvensutredning.

Naturvårdsverket vill framhålla att dessa bestämmelser kräver en utökad utredningskapacitet hos berörda myndigheter.

2.3.2. Potentiella målkonflikter

Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens syn på att klimatomställningen och utvecklingen mot en mer biobaserad ekonomi inte samtidigt får föranleda åtgärder i skogsbruket som äventyrar att andra miljökvalitetsmål nås.

Naturvårdsverket menar att det är positivt att Miljömålsberedningen tagit hänsyn till synergier och konflikter mellan luft och klimat. Samtidigt vill Naturvårdsverket framhålla att kopplingen mellan olika sektorer och deras ökade behov av bioenergi behöver belysas ytterligare. Både inom transport- och industrisektorn tas bioenergi upp som en viktig möjlighet, men konkurrerande behov och deras effekter är inte kartlagda.

Det är också viktigt att den ökning av bioenergi/bioekonomi som förutsätts inom flera sektorer kommer att vara hållbart producerad, det gäller såväl inhemska som importerade produkter och material.

Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens syn på betydelsen av stärkt miljöhänsyn inom skogsbruket och vill tillägga att det även gäller åtgärder i annan mark- och vattenanvändning. I sammanhanget anser Naturvårdsverket att kopplingen till andra miljösmål kunde ha stärkts ytterligare, exempelvis gällande att uttag av biomassa i skogen har påverkan på miljökvalitetsmålen bara naturligt

förurning, levande skogar och ett rikt växt- och djurliv. Naturvårdsverket menar att det är viktigt att detta perspektiv beaktas även i den fortsatta beredningen av förslag till styrmedel inom klimatområdet.

2.3.3. Koldioxidskatten är basen men en mix av olika styrmedel är nödvändig

Naturvårdsverket instämmer i att koldioxidskatten är basen för styrningen av utsläppen i den icke-handlande sektorn. Naturvårdsverket delar också Miljömålsberedningens syn på att det kommer att krävas en mix av olika styrmedel för att nå etappmålet till 2030 och det långsiktiga målet till 2045. Det är viktigt att skatten anpassas i den omfattning och takt som tillsammans med övriga styrmedel ger en kostnadseffektiv minskning av utsläppen av växthusgaser. Tidiga besked om framtida höjningar av koldioxidskatten och förändringar av andra styrmedel är viktiga för att ge en långsiktig signal till olika aktörer i samhället så att dessa kan anpassa sig tidigt och därmed slippa högre kostnader längre fram.

2.3.4. Ändringar gällande regler om samhällsplanering kan redan genomföras

Naturvårdsverket avstyrker Miljömålsberedningens förslag att utreda behovet av ändringar i gällande regelverk och föreslår i stället att uppdrag ges till berörda myndigheter att lämna detaljutformade styrmedelsförslag med utgångspunkt från de förslag till förändringar av gällande regelverk som Naturvårdsverket tillsammans med övriga miljömålsansvariga myndigheter redan lämnat i redovisning av den fördjupade utvärderingen av miljömålen 2015.¹

Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens övergripande bedömning att en samhällsplanering som bidrar till att nå klimatmålet är av vikt och ytterligare åtgärder brådskar för att inte inlåsningseffekter ska uppstå. De informativa styrmedel som föreslås i form av ökad vägledning och kunskapshöjande insatser är visserligen positiva, men Naturvårdsverket bedömer att de inte är tillräckligt effektiva och snabbverkande för att ge någon märkbar effekt inom rimlig tid. Både regeländringar och vägledningar behövs.

2.4. Sektorsvisa strategier och styrmedel

2.4.1. Industrisektorn

Naturvårdsverket tillstyrker att det utvecklas en bred och teknikneutral strategi för basmaterialindustrin som både inkluderar utveckling av ny processteknik och CCS som möjliga vägar framåt.

Naturvårdsverket menar vidare att den myndighet som får ansvar att driva och koordinera forsknings- och innovationsinsatserna för en nollutsläppsstrategi i basmaterialindustrin ska samverka med andra berörda myndigheter. Ett sådant exempel är Naturvårdsverket, som har sakkunskap och pågående innovationssatsningar för lägre växthusgasutsläpp i industrin från tillverkningsprocesser.

¹ Naturvårdsverket 2015: Mot en hållbar stadsutveckling. Rapport 6664, kap. 6.2.1.

2.4.2. *Bostäder, lokaler och byggande*

Miljömålsberedningen anger att klimatfrågan ska få hög prioritet i den stora utmaningen att kraftigt öka takten i bostadsbyggandet. Miljömålsberedningen anger dock även att byggandet inte får försvåras, fördyras eller innebära en mer tidskrävande plan- och byggprocess. Naturvårdsverket bedömer dock att de förslag som lämnas av Miljömålsberedningen inom detta område inte är tillräckliga för att klimatfrågan ska få en högre prioritet i bostadsbyggandet. Naturvårdsverket menar att andra insatser än de föreslagna, nämligen att överväga ett nationellt kunskapscentrum för energieffektivt byggande och utvärdera effekten av förbudet i PBL att ställa särkrav på byggnaders tekniska egenskaper, har högre prioritet.

Naturvårdsverket vill här särskilt framhålla möjligheten att påverka en stor del av nybyggnadsbeståndets klimat- och energiegenskaper genom att ändra i byggreglerna så att även krav på minimal klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv inkluderas. Eftersom nybyggnandet bedöms öka i närtid bedömer Naturvårdsverket ändringen som prioriterad.

2.4.3. *Jord- och skogsbruk, torvutvinning och vattenverksamhet*

Naturvårdsverket instämmer i Miljömålsberedningens bedömning att åtgärder behövs för att underlätta för privatkonsumenter och offentlig sektor att konsumera livsmedel med lägre klimat- och miljöpåverkan, men hade gärna sett att även andra produkter från jord- och skogsbruk hade inkluderats i bedömningen.

Naturvårdsverket tillstyrker förslag om rötning av gödsel eftersom det bedöms ha en betydande potential för utsläppsminskningar inom sektorn.

I den fortsatta beredningen av en klimatstrategi vill Naturvårdsverket framhålla vikten av att ta fram fler förslag till förbättrad styrning mot klimatsmarta alternativ gällande markanvändning och vattenverksamhet. I sammanhanget vill Naturvårdsverket särskilt lyfta torvmarkernas betydelse och ser gärna att styrmedelsändringar och åtgärder vidtas. Naturvårdsverket menar att en användning av organogena jordar i dränerat skick leder till klimatpåverkan genom sämre kolinlagring och ökade utsläpp. Exempelvis förespråkar Naturvårdsverket ett nationellt markavvattningsförbud, och väl tilltagna skyddszoner till torvmarker vid skogsgödsling. Dessutom är det önskvärt att en skärpning av regelverket gällande dikesrensning utreds. Naturvårdsverket förordar att de förslag som lämnades i myndighetens redovisning av regeringsuppdrag om torvutvinning beaktas i den fortsatta beredningen.²

2.4.4. *Kompletterande åtgärder i utvecklingen mot netto noll och netto-negativa utsläpp*

Naturvårdsverket instämmer i Miljömålsberedningens bedömning att kompletterande åtgärder bör planeras i god tid. Det är viktigt att verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder sker på ett sätt där långsiktighet och hållbarhet beaktas och ingår i och stärker respektive lands

² Naturvårdsverket 2016: Torvutvinningens och torvanvändningens klimat- och miljöpåverkan. Skrivelse. Dnr: NV-06808-15.

klimatstrategi. Åtgärder av detta slag tar tid och innefattar risker. Mycket god framförhållning är därför viktigt för resultatet.

Naturvårdsverket delar vidare Miljömålsberedningens bedömning att kompletterande åtgärder ska beräknas enligt internationellt godkända regler och de bokföringsregler som förhandlas fram inom EU för 2030-paketet. I och med att det handlar om processer som tar tid, vill Naturvårdsverket framhålla att det är viktigt att redan nu kunna planera och lägga upp en strategi för hur LULUCF ska kunna bidra till de nationella kompletterande åtgärder i utvecklingen mot en netto-noll och nettonegativa utsläpp till 2045.

Naturvårdsverket konstaterar också att Europeiska kommissionen nyligen har lagt ett förslag till bokföringsregler för LULUCF (COM(2016)467). Hur kommissionens förslag till nya regler slutligen utformas kommer att påverka i hur stor omfattning och på vilket sätt Sverige kan tillgodoräkna sig ökade upptag och minskade utsläpp för att nå etappmålet till 2030. Naturvårdsverket anser att det vore bra om man i samband med förhandlingen av kommissionens förslag (COM(2016)479) tog fram en svensk strategi för hur LULUCF-sektorn ska bidra till måluppfyllelsen till 2045.

2.4.5. Utsläpp av växthusgaser kopplade till import och export

Naturvårdsverket välkomnar att Miljömålsberedningen bekräftar att statistiken över de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser utgör ett viktigt komplement till den officiella statistiken av växthusgaser. Uppföljningen av konsumtionsbaserade utsläpp i form av indikatorer är nödvändigt för att understödja införandet av styrmedel för att de klimatpåverkande utsläppen från svenskars konsumtion ska nå hållbara nivåer.

Miljömålsberedningen betonar att det är viktigt att ansvariga myndigheter även fortsättningsvis utvecklar statistiken och kunskapen på området. Som ansvarig myndighet för den officiella statistiken för bland annat utsläpp av växthusgaser välkomnar Naturvårdsverket detta, både för territoriella och konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp.

Naturvårdsverket delar också Miljömålsberedningens bedömning att fördjupade analyser utöver de övergripande konsumtionsbaserade indikatorerna är en viktig del av uppföljningen. Naturvårdsverket tillstyrker förslaget att ta fram så kallade hot-spot-analyser som ett fördjupat underlag på de områden där växthusgasutsläpp kopplade till import och export har särskilt stor klimatpåverkan.

Naturvårdsverket anser dock inte att den konsumtionsbaserade utsläppsstatistiken kan eller bör bli lika robust som den territoriella växthusgasinventeringen. Statistiken över de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser består idag av ett flertal indikatorer som används för uppföljningen som ett kompletterande mått till de territoriella utsläppen. Det finns ingen primärstatistik på detta område och de konsumtionsbaserade utsläppen är modellberäknade. Indikatorerna är redan idag ett bra mått för att visa indikationer på storleksordningar och utvecklingsinriktning över tid och

Naturvårdsverket bedömer därmed att utvecklingspotentialen inom detta område av olika skäl är begränsad.

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag att indikatorer för prestandajämförelser (benchmarking) utvecklas inom vissa branscher som ett sätt att visa klimatnytta. Det är viktigt att det man önskar mäta är mätbart och livscykelbaserade analyser kan användas för detta.

2.4.6. *Utrikes flyg och sjöfart*

Naturvårdsverket menar att en högre ambitionsnivå än vad som framförts i betänkandet av miljömålsberedningen är nödvändig vad gäller utsläppsminskningar från utrikes flyg och sjöfart. Utsläppen från såväl flyg som sjöfart bedöms öka kraftigt om inga åtgärder vidtas.

Naturvårdsverket tillstyrker att utrikes flyg och sjöfart ska bära sina egna kostnader för klimatpåverkan och att Sverige ska vara pådrivande internationellt, men bedömer att vissa åtgärder på EU-nivå, exempelvis investeringar i mer miljöanpassade alternativ till flygresor, kan ske på närmare sikt än vad Miljömålsberedningen bedömer är möjligt. Exempelvis kan Sverige verka för investeringar inom tätbefolkade delar av Europa som leder till överflyttning av persontransporter från flyg till tåg.

Naturvårdsverket vill vidare tillägga att ett handlingsalternativ är att Sverige inom FN och EU kan verka för att de hinder för skatt på flygbränsle som finns i Chicagokonventionen från 1944 och i EU:s energiskattedirektiv undanröjs. Dessa förbud ifrågasätts sällan, samtidigt som en skatt på flygbränsle vore det mest logiska och effektiva styrmedlet för att minska utsläppen från internationellt flyg.³

Naturvårdsverket har invändningar mot den studie som Tillväxtanalys gjort som refereras till i delbetänkandet gällande flyg. I studien anges att flygets externa kostnader redan är internaliserade till cirka 50 procent. Flygets klimatpåverkan utgör dock en stor del av de externa kostnaderna och flygets verkliga klimatkostnader är, enligt Naturvårdsverkets bedömning, endast internaliserat till en betydligt mindre del genom EU-ETS. Priset på en utsläppsrätt är i dag runt 5 öre per kg koldioxid. Den verkliga klimatkostnaden – med förbehåll för att den exakta kostnaden är mycket svårbedömd – är dock betydligt högre, så mycket som upp till hundra gånger högre, om bland annat risken för framtida klimatkatastrofer inkluderas. Naturvårdsverket menar att det finns mycket forskning som kunde ha beaktats av Miljömålsberedningen i sammanhanget som ger stöd för denna bedömning.

2.4.7. *Konsekvensanalys av etappmål och strategier för klimatstrategin*

Naturvårdsverket vill framhålla det positiva i att beredningen har försökt uppskatta den samhällsekonomiska kostnaden av de förslag som läggs med hjälp av olika sorters analyser och modeller. Den kostnad som uppskattas är förstas indikator, och kan komma att bli lägre om man räknar in andra samhällsvinster såsom förbättrad hälsa pga. lägre utsläpp från bl.a. transporter, eller högre då

³ Möjligen skulle ett globalt handelssystem för utsläppsrätter kunna vara lika effektivt.

man beaktar kostnader som modellerna inte analyserar. Men framförallt är den estimerade kostnaden osäker på grund av att man saknar underlag för hur den faktiska politiken kommer att utformas för att nå målen. Kostnader av att inte genomföra åtgärder för att minska utsläppen har heller inte beaktats i analysen. Naturvårdsverket understryker därför vikten av att fortsätta analysera konsekvenserna när mer konkreta styrmedelsutformningar kommer på förslag. Här behövs en fullständig samhällsekonomisk analys som även studerar fördelningseffekter och möjliga vägar att kompensera grupper och sektorer som drabbas negativt av förslagen. Valet av styrmedel och deras utformning kommer att avgöra den samhällsekonomiska kostnaden. Därför måste de utstakade principerna i kap 4.2 och 16.1 vara vägledande i valet av styrmedel. Detta för att nå de ambitiösa målen till lägsta kostnad för samhället och för att få andra länder att vilja följa i våra fotspår.

3. Del B, Strategi för en samlad luftvårdspolitik

Naturvårdsverket välkomnar Miljömålsberedningens förslag som ger goda förutsättningar för ett långsiktigt arbete med luftvårdsfrågor. Naturvårdsverket instämmer i Miljömålsberedningens prioriteringar gällande utpekade områden för etappmål. Det är väl motiverat att genomföra samtliga förslag så snart som möjligt då vinsterna i samhället som följer av minskade luftföroreningar överstiger kostnaderna.

3.1. Luftvårdspolitiken

Naturvårdsverket har tidigare i yttrandet framhållit att det är positivt att Miljömålsberedningen tagit hänsyn till synergier och konflikter mellan olika klimat- och miljömål, detta gäller även inom luftvårdspolitiken. Naturvårdsverket vill betona vikten av att detta perspektiv följer med i den fortsatta beredningen och utformningen av olika förslag.

Naturvårdsverket anser vidare att det krävs tydliga och uppföljningsbara mål för att kunna bedriva ett effektivt luftvårdsarbete.

3.2. Förslag till etappmål för luftföroreningar

Naturvårdsverket anser att formuleringen av etappmålet om begränsade utsläpp från vägtrafik i tätort gör att det kan vara svårt att följa upp och bör ses över. Exempel på mål som är lättare att följa upp är Boverkets tidigare föreslagna stadsmiljömål och etappmål för ökad andel elfordon.

3.3. Styrmedel och åtgärder för en samlad luftvårdspolitik

3.3.1. Begränsade utsläpp från vägtrafik i tätort

När det gäller utsläpp från transportsektorn och förslaget om ett bonus- malus-system vill Naturvårdsverket påpeka att systemet måste kompletteras med åtgärder för att minska utsläppen av luftföroreningar.

Utsläpp av PM₁₀ och NO_x från transportsektorn pekas ut i problemanalysen som några av de viktigaste områdena som kräver ytterligare åtgärder för att svenska miljömål och internationella åtaganden ska kunna nås. Naturvårdsverket delar den problembeskrivningen men saknar etappmål, styrmedel och åtgärder inriktade på att minska utsläppen, framförallt av PM₁₀.

Naturvårdsverket efterlyser vidare konkreta ekonomiska styrmedel för att minska skadliga slitagepartiklar från dubbdäcksanvändning. Naturvårdsverket har tidigare framfört att en skatt på användning av dubbdäck skulle vara ett effektivt styrmedel för att minska halterna av slitagepartiklar. En skatt på dubbdäckanvändningen kan med fördel kompletteras med informationsinsatser inriktade på effekter av dubbdäckens användning och inte enbart dubbdäckens egenskaper.

När det gäller vägtrafikens utsläpp av NO_x välkomnar Naturvårdsverket förslagen till styrmedel som är inriktade på att minska CO₂-utsläpp från personbilar då de indirekt kommer att främja bland annat elfordon. Då eldrivna fordon och cyklar orsakar minimala utsläpp av luftföroreningar hade det varit önskvärt med ett ännu tydligare stöd till dessa.

Naturvårdsverket anser att det är väl motiverat med en översyn av systemet med miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för luft.

3.3.2. Begränsade utsläpp från småskalig vedeldning

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag att byte av eldningsutrustning också bör omfattas av de senaste utsläppskraven. Som lagstiftningen är utformad idag är det möjligt att vid byte installera eldningsutrustning som inte lever upp ens till dagens lågt ställda krav. Naturvårdsverket anser vidare att det är viktigt att skynda på utfasningen av gammal eldningsutrustning något som är avgörande för att etappmålet för småskalig vedeldning ska kunna nås. Livslängden för pannor och kaminer är lång och för att skynda på utfasningen behövs ett kompletterande styrmedel såsom till exempel en skrotningspremie.

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag om att införa register över eldningsutrustning. Ett register är viktigt för uppföljning av utsläpp och åtgärdsarbete gällande småskalig förbränning.

3.3.3. Begränsad intransport av luftföroreningar

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag om riktade insatser mot länder öster om Europa med stora utsläpp men vill påpeka att det är viktigt att även rikta insatser mot länder inom EU som också påverkar Sveriges luftkvalitet.

Naturvårdsverket tillstyrker Miljömålsberedningens förslag till etappmål för sjöfartens utsläpp av NO_x men vill påminna om att Sverige inte har full rådighet att styra över dessa utsläpp. Sverige bör fortsatt aktivt verka inom Helcom för en utveckling av ett kontrollområde för utsläpp av kväveoxider (NECA-område) från sjöfart i Östersjön.

Naturvårdsverket anser vidare att Sverige bör fortsätta verka för att utveckla nya och skarpere internationella åtaganden inom Luftvårdskonventionen, andra internationella konventioner och samarbeten. Att utsläppen minskar även i andra länder är avgörande för att Sverige ska nå de luftrelaterade miljömålen eftersom en stor del av luftföroreningarna transporteras hit med luftmassor.

3.3.4. Uppfylla takdirektivets åtaganden

Naturvårdsverket delar Miljömålsberedningens bedömning att det är viktigt att klara det reviderade takdirektivets åtaganden men vill även påpeka vikten av att klara övriga internationella åtaganden inom luftvårdsområdet.

Det är viktigt att i god tid påbörja arbetet med att ta fram de nationella program som föreskrivs enligt det reviderade takdirektivet.

3.4. **Konsekvenser av Miljömålsberedningens strategi för en samlad luftvårdspolitik**

Kostnader av att inte genomföra åtgärder för att minska utsläppen har inte beaktats i konsekvensanalysen. Liksom för det klimatpolitiska området menar Naturvårdsverket att det är viktigt att kunna göra en fullödig och rättvisande beskrivning av såväl kostnader som nyttor, och att de senare behöver utredas bättre, inte minst vad gäller hälsovinster till följd av minskade luftföroreningar. Detta är särskilt viktigt vid den konkreta utformningen av olika styrmedel.

Naturvårdsverket menar vidare att en konsekvensanalys ger ett bättre underlag för bedömning om även ett referens- eller så kallat nollalternativ finns med.

Beslut om detta yttrande har fattats av tillförordnade generaldirektören Lena Callermo.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschef Martin Eriksson, föredragande, samt enhetscheferna Johan Bogren, Johanna Farelus, Oskar Larsson, Mark Marissink och Gunilla Sallhed.

För Naturvårdsverket

Lena Callermo

Martin Eriksson